

BEYŞEHİR GÖLÜ VE ÇEVRESİNİN SOSYAL, EKONOMİK ve ÇEVRESEL PANORAMASI

Mevcut Durum ve Sorunlar
Fotoğraf Albümü

Albümü Hazırlayanlar: Ertan Karabıyık, Yiğit Yüksel

Fotograflar: Ertan Karabıyık, Gökçe Okullu, İbrahim Tuğrul, Kurtuluş Karaşın, Özgür Çetinkaya, Yiğit Yüksel

Tasarım: Karasın Grafik

Mayıs 2025, Ankara

ÖNSÖZ

Anadolu'nun kalbinde, Torosların eteğinde, göller bölgesinde yer alan Beyşehir Gölü, sadece Türkiye'nin en büyük tatlı su göllerinden biri değil; aynı zamanda çevresindeki doğal, tarihi ve kültürel mirasın da taşıyıcısıdır. Beyşehir Gölü ve çevresi, binlerce yıldır suyun, toprağın ve insanın iç içe geçtiği bir yaşam alanı sunmuş; tarımdan balıkçılığa, sazlıklarından kuşlarına, köylerinden anıtlarına kadar eşsiz bir bütünlük sergilemektedir.

Bu fotoğraf albümü, Beyşehir Gölü'nün büyüleyici doğasını, zengin ekosistemini ve çevresindeki sosyal ve ekonomik yaşamı gözler önüne sermeyi amaçlamaktadır. Her bir fotoğraf, gölün yüzeyindeki ışık oyunlarından köylerdeki günlük yaşama, sazlıkların kuytularındaki kuşlardan göl kıyısındaki balıkçılara kadar birer tanıklık niteliğindedir. Hem doğanın hem insanın hem de tarihin izlerini taşıyan bu coğrafya, bir yandan bereketli tarımsal faaliyetlere ev sahipliği yaparken diğer yandan hassas su kaynaklarının ve kırılgan ekosistemlerin korunması gerekliliğini hatırlatıyor.

Gölün su kaynakları, bölge halkı için hayatın ta kendisidir. Sulama, içme suyu ve balıkçılık için kullanılan göl, aynı zamanda endemik balık türlerine ve çok sayıda kuş türüne ev sahipliği yaparak ekolojik bir zenginlik barındırmaktadır. Suyun bilinçli kullanımı, tarımsal yapıların gölle uyumlu biçimde gelişmesi ve sazlıkların korunması, bölgenin hem ekonomik hem de çevresel sürdürülebilirliği için büyük önem taşımaktadır.

Bu çalışmada, sadece doğal güzellikler değil, aynı zamanda göl çevresinde yaşayan insan topluluklarının

hikâyeleri, gelenekleri ve gölün sunduğu olanaklarla kurdukları bağ da belgelenmektedir. Balıkçı teknelerinin sessiz sabah yolculuklarından köy meydanlarındaki hareketliliğe, tarihi kalıntıların sessiz tanıklığından taş anıtların görkemine kadar uzanan bu fotoğraf yolculuğu, Beyşehir Gölü'nün çok katmanlı kimliğine ışık tutmaktadır.

Albümümüz, bir yandan gölün güzelliğini kutlarken diğer yandan karşı karşıya olduğu tehditleri ve hassasiyetleri görünür kılmayı amaçlamaktadır. İklim değişikliği, bilinçsiz su kullanımı, kırsal yapıların dönüşümü ve biyolojik çeşitlilik kaybı gibi sorunlar, bu coğrafyada hem yerel halkın hem de sizlerin dikkatine sunuluyor. Umuyoruz ki bu albüm, yalnızca bir görsel arşiv değil, aynı zamanda bir farkındalık ve ilham kaynağı olur; Beyşehir Gölü ve çevresinin korunmasına katkı sunar.

Bu yolculukta bize kapılarını açan, bilgilerini ve hikâyelerini paylaşan tüm yerel halkımıza, araştırmacılara ve doğaseverlere en içten teşekkürlerimizi sunarız. Albümümüz, onların seslerinin ve gölün zamansız güzelliğinin bir yansıması olarak sizlere ulaşıyor.

Birlikte keyifli bir keşif ve Beyşehir Gölü'nün yok olmasını önlemeye doğru bir yolculuk dileriz.

Kalkınma Atölyesi

Mayıs 2025, Ankara

Bitkisel Üretim, Hayvancılık ve Arıcılık

6

Göl Ekosistemi ve Onu Etkileyen Faktörler

15

Su Kaynakları Kullanımı

24

Kırsal Yerleşimler

31

Sonsuz Şükran Köyü

33

Tarihi Yerler ve Arkeolojik Kalıntılar

35

Balık Çeşitliliği

41

➤ BİTKİSEL ÜRETİM

Tek Yıllık Bitkiler
Çok Yıllık Bitkiler

Tek Yıllık Bitkiler

Beyşehir Gölü çevresi, Konya ilinde yer alan ve Türkiye'nin en büyük tatlı su göllerinden biri olan Beyşehir Gölü'nün etrafındaki tarım alanlarını kapsar. Bu bölgede iklim karasal ve yarı kuraktır; yazlar sıcak ve kurak, kışlar ise soğuk geçer. Sulama imkânı olan yerlerde ve göl çevresindeki tarım alanlarında çeşitli tek yıllık bitkiler yetiştirilir.

Beyşehir Gölü çevresinde yetiştirilen başlıca tek yıllık bitkiler şunlardır:

Buğday: Bölgede en çok ekilen tahıllardan biridir. Genellikle kuru tarım alanlarında yetiştirilir.

Arpa: Hem hayvan yemi hem de gıda sanayi için ekilir. Kuraklığa dayanıklı olduğu için tercih edilir.

Yulaf: Özellikle hayvan yemi olarak kullanılır. Sulama imkânı olan yerlerde yetiştirilir.

Çavdar ve Tritikale: Kuru tarımda ekilebilir, özellikle marjinal alanlarda tercih edilir.

Mısır (Silajlık ve Dane Mısır): Sulama yapılan tarlalarda yetiştirilir. Hayvancılığın geliştiği yerlerde silajlık mısır önemli bir üründür.

Ayçiçeği: Yağlık olarak yetiştirilir.

Şeker pancarı: Sulama gerektirir; göl çevresinde sulama olanaklarıyla şeker pancarı üretimi yapılır.

Baklagiller: Özellikle nohut, Konya ve çevresinde yaygın bir kuru tarım

ürünüdür. Mercimek ve fasulye ise uygun yerlerde yetiştirilebilir.

Sebzeler (Domates, Biber, Patates, Havuç, Marul, Ispanak vs.): Sulama imkânı olan tarlalarda ve bahçelerde yetiştirilir. Beyşehir çevresinde sebze üretimi sınırlıdır ama yerel tüketime yönelik yapılır.

Yonca ve Fiğ (Tek yıllık yem bitkileri): Hayvancılığın desteklenmesi için ekilir, sulama yapılan yerlerde önemli bir yem kaynağıdır.

Çok Yıllık Bitkiler

Beyşehir Gölü çevresinde yetiştirilen çok yıllık meyve bitkileri, bu bölgedeki iklim (karasal, kışları soğuk, yazları sıcak ve kurak) ve sulama olanakları göz önüne alınarak yetiştirilir. Beyşehir, Konya'nın batısında yer aldığı için hem İç Anadolu hem de Göller Yöresi iklim etkisindedir.

İşte burada yetiştirilen başlıca çok yıllık meyve bitkileri: elma, kiraz, şeftali, ceviz, badem, üzüm, armut, erik.

Beyşehir Gölü çevresinde çok yıllık meyve bitkisi yetiştiriciliği, özellikle sulanabilen alanlarda gelişmiştir ve başlıca ürünler elma, kiraz ve cevizdir. Diğerleri daha sınırlı ya da yerel ölçekte yetiştirilir.

Konya'nın Hüyük ilçesinde çilek yetiştiriciliği son yıllarda önemli bir geçim kaynağı haline gelmiştir. İlçenin uygun iklim koşulları ve verimli toprakları sayesinde kaliteli ve aromatik çilek üretimi yapılmaktadır.

➤ HAYVANCILIK

Küçükbaş Hayvancılık
Büyükbaş Hayvancılık

Küçükbaş Hayvancılık

Beyşehir Gölü çevresi, geniş meraları ve zengin bitki örtüsü sayesinde küçükbaş hayvancılık için elverişli bir bölgedir. Özellikle koyun ve keçi yetiştiriciliği yapılıyor olup, yöredeki çiftçiler geleneksel yöntemlerle hayvancılığı sürdürmektedir. Doğal otlaklarda beslenen hayvanlar, hem et hem de süt ürünleri açısından kaliteli üretim sağlar. Göl ve çevresinde çadır tipi ve kerpiçten yapılmış ağıllar görmek mümkündür. Ayrıca Mada Adası'nda yaşayanlar için keçi önemli bir geçim kaynağıdır.

Büyükbaş Hayvancılık

Beyşehir Gölü  evresi, Konya'nın önemli doğal zenginliklerinden biri olup, verimli meraları ve geniş otlak alanlarıyla büyükbaş hayvancılık için elverişli bir bölgedir. Bölgede özellikle sığır yetiştiriciliği yaygındır ve yerel halkın önemli geçim kaynaklarından birisini oluşturur. Sığırın beslenmesinde g l çevresindeki doğal otlaklar ve yem bitkileri kullanılır, bu da et ve süt veriminde kaliteyi artırır. Son yıllarda modern besicilik yöntemlerinin yaygınlaşmasıyla birlikte, hem hayvan sağlığı hem de üretim miktarında artış gözlemlenmektedir. Beyşehir Gölü çevresindeki büyükbaş hayvancılık, hem bölge ekonomisine hem de yöresel süt ve et ürünlerinin üretimine önemli katkılar sağlar. Süt hayvancılığı oldukça yaygındır.

➤ ARICILIK

Beyşehir Gölü çevresi, doğal zenginlikleri ve çeşitli bitki örtüsü sayesinde arı yetiştiriciliği için oldukça elverişli bir bölgedir. Bölgedeki kekik, geven ve çeşitli kır çiçekleri, arıcılara yüksek kaliteli ve aromatik bal üretme imkânı sunar. Ayrıca göl çevresindeki temiz su kaynakları ve bakir doğa, arıların sağlıklı bir şekilde beslenmesine katkıda bulunur. Zengin bir bitki çeşitliliği olmasına ve arıcılık faaliyetlerine uygun olmasına rağmen, Beyşehir Gölü ve çevresinde arıcılık faaliyetlerine rastlamak oldukça güçtür. İki kez ziyaret edilen yörede arı yetiştiriciliği ile uğraşanlara pek rastlanmamıştır.

GÖL EKOSİSTEMİ VE ➤ ONU ETKİLEYEN FAKTÖRLER

Balıkçılık

Kuşlar

Sazlıklar

Suyun Çekildiği Yerler

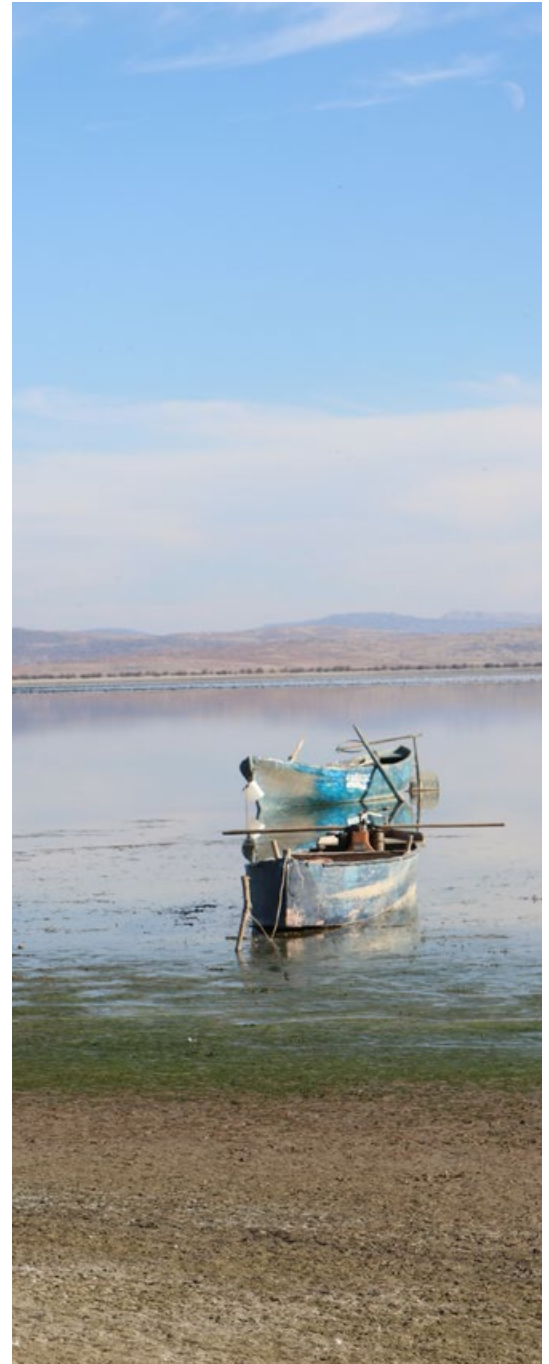

Bir ekosistemden söz edildiğinde, hiçbir zaman etkilenme ya da değişim tek taraflı olmaz. Her zaman zincirin bir halkası diğerlerinden etkilenmekte ve diğerlerini etkilemektedir. Beyşehir Gölü'nde de göl ekosistemi beşeri faaliyetleri etkilediği gibi, beşeri faaliyetler de göl ekosistemini etkilemektedir. Gölün kuruması balıkçılık faaliyetlerini olumsuz etkilerken, balıkçılıkta verimi artırmak için göle aşıl原因an etçil türler, göldeki balık çeşitliliğine zarar vererek göldeki balıkların azalmasında pay sahibi olabilmektedir. Diğer bir örnekte, tarım alanı açmak için sazlıkların kontrolsüz yakılması ekosisteme zarar vermekte, ekosistemi zarar gören ve çekilen gölden tarım alanlarına su aktarmak zorlaşmaktadır. Bu başlıkta, göl ekosistemini oluşturan canlıların bazıları ve göl ekosistemine doğrudan etkisi olan ekonomik faaliyetlerden bazıları yer almaktadır.

Balıkçılık

Beyşehir Gölü, Türkiye'nin en büyük tatlı su göllerinden biri olup, zengin balık çeşitliliği sayesinde bölge halkı için önemli bir balıkçılık merkezi durumundaydı. Göl çevresinde yaşayan balıkçılar, özellikle sazan, sudak ve gümüş balığı avcılığı yaparak geçimlerini sağlarlar. Balıkçılar, geleneksel yöntemlerin yanı sıra modern ağ ve teknelerle avlanma yaparak hem iç piyasaya hem de çevre illere taze balık temin ederler. Balıkçılık, bölge halkının ekonomisine katkı sağlamanın yanı sıra, göl çevresinde canlı bir ticaret ve kültürel yaşamın sürmesine de olanak tanımaktadır. Beyşehir Gölü'nde balıkçılık faaliyetleri son 20 yılda büyük oranda azalmıştır. Göl çevresinde iki balıkçılık kooperatifi mevcut olup, balıkçı sayısı üç binlerden altı yüz civarına düşmüş, mevcut balıkçıların da önemli bir kısmının gelir kaynağı olmaktan çıkmıştır. Göl su seviyesinin azalması ve göle aşıl原因an etçil balıklar yöre halkı tarafından bu olgunun ana nedenleri olarak ifade edilmektedir.

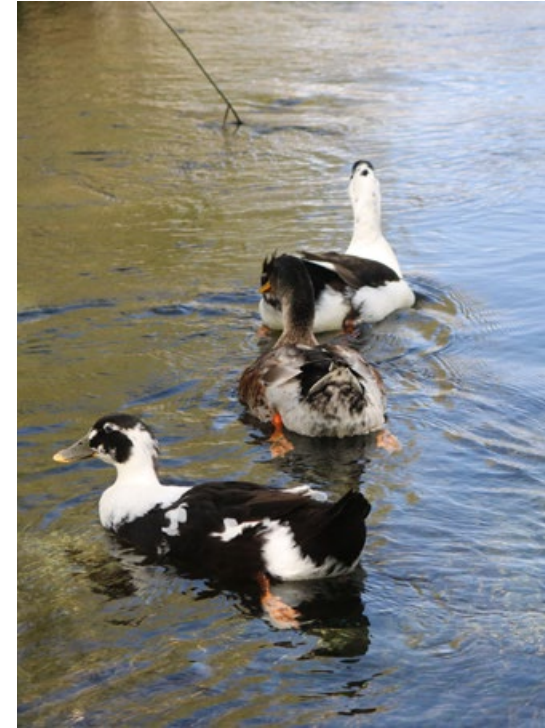
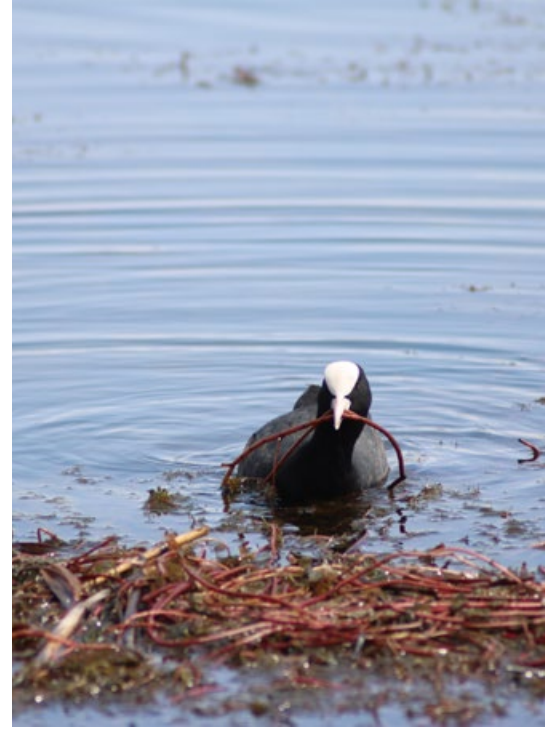

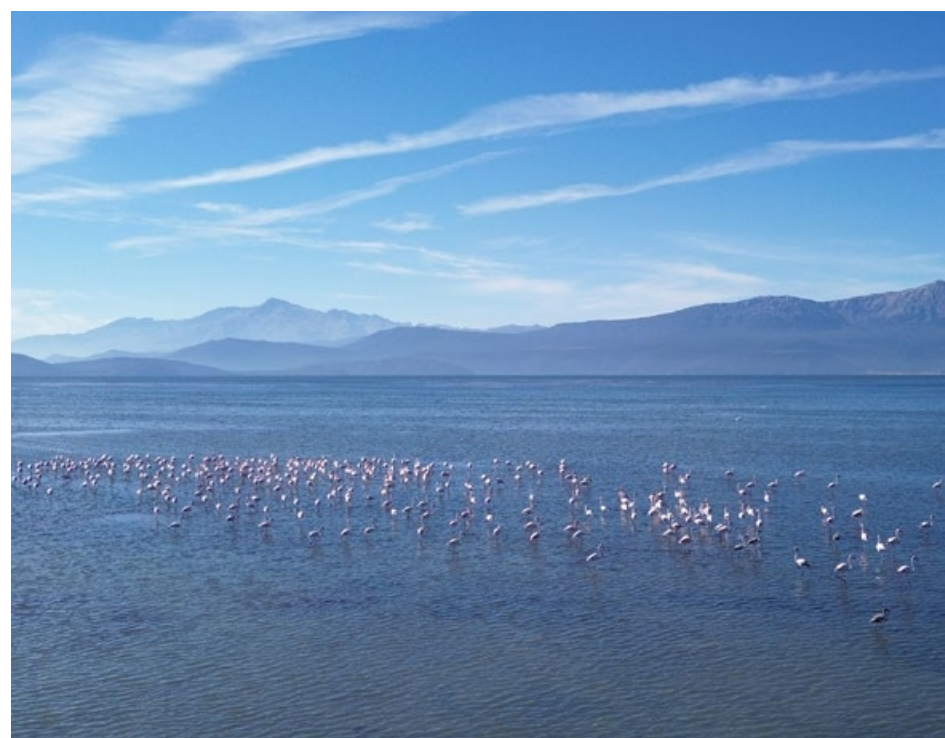

Kuşlar

Beyşehir Gölü ve çevresi, Türkiye'nin en büyük tatlı su göllerinden biri olarak zengin bir biyolojik çeşitliliğe ev sahipliği yapmaktadır. Özellikle göl çevresindeki sazlıklar, sulak alanlar ve Leylekler Vadisi, birçok kuş türü için önemli bir yaşam ve üreme alanıdır. Leylekler Vadisi, adını her yıl bahar aylarında buraya gelen yüzlerce leylekten alır; bu bölge, göç yolundaki leylekler için dinlenme ve yuvalama noktasıdır. Ayrıca gölde sakar meke, angıt, yeşilbaş ördek, karabatak gibi birçok su kuşu gözlemlenebilir. Kuş gözlemcileri ve doğa tutkunları için Beyşehir, hem doğal güzellikleriyle hem de zengin kuş çeşitliliğiyle büyüleyici bir yerdir. Beyşehir Gölü, özellikle kuş göç yolları üzerinde yer alması nedeniyle çok sayıda kuş türüne ev sahipliği yapmaktadır. Bahar ve sonbahar aylarında binlerce kuş buraya uğrar.

Sazlıklar

Beyşehir Gölü'ndeki sazlıklar, ekosistem açısından büyük öneme sahiptir. Bu sazlıklar, göldeki suyun kalitesini düzenleyerek suyun filtrasyonuna yardımcı olur, aynı zamanda bölgedeki biyolojik çeşitliliği destekler. Sazlıklar, birçok kuş türü ve diğer su canlıları için üreme alanı sağlar. Geleneksel olarak, bu sazlar yerel halk tarafından çeşitli amaçlarla hasat edilmektedir; özellikle sazlıklar, inşaat, el sanatları, zanaat ürünleri ve hayvan yemleri için kullanılır. Ancak, sazlıkların sürdürülebilir bir şekilde yönetilmesi önemlidir. Aksi takdirde, aşırı hasat veya çevresel tahribat, bu değerli alanların yok olmasına yol açabilir. Sazlıkların

yönetimi, ekolojik dengenin korunmasına katkıda bulunurken, aynı zamanda yerel ekonominin devamlılığını sağlar.

Göl balıklarının bazılarında ev sahipliği yapan sazlıklar Beyşehir Gölü ekosisteminin önemli bir parçasıdır. Milli park sınırları içindeki sazlıklar her yıl belli oranda, saz ekosisteminin sağlığını ve verimini artırmak üzere kesilir. Kesilen sazların bir kısmı, hasat edilen yere yakın olan köylülere hibe edilir, geri kalan kısmı satın alınabilir. Göl çevresinde yaşayanlar sazları kurutarak yapı malzemesi olarak kullanır.

Suyun Çekildiği Yerler

Beyşehir Gölü'ndeki son yıllarda su seviyesinde dalgalanmalar ve azalma bir gerçektir. Suyun çekildiği yerlerde oluşan çayırliklar bunun en önemli göstergesidir. Ayrıca göl çevresinde yaşayan ve çocukluklarında göl seviyesini hatırlayanların ifadeleri de göldeki su seviyesinin çok düştüğünü göstermektedir. Bunlara ek olarak ilçe merkezinin birkaç kilometre güneyinde gölün derinliğinin artırılması için gölden çamur çıkarılmaktadır.

➤ SU KAYNAKLARININ KULLANIMI

Dereler ve Göletler
Beyşehir Regülatörü ve Kanalı
Sulama Yöntemleri

Dereler ve Göletler

Beyşehir Gölü'nü besleyen birçok su kaynağı vardır. Bu su kaynaklarından bir kısmına barajlar yapılmıştır. Bu barajlarda biriktirilen sular bazı durumlarda civar köylerin tarım alanları için kullanılmaktadır. Bu durum Beyşehir Gölü'ne zarar vermektedir.

Beyşehir Regülatörü: Tarihçesi, Önemi ve Göle Etkisi

Beyşehir Regülatörü, Konya ilinin Beyşehir ilçesinde, Türkiye'nin en büyük tatlı su gölü olan Beyşehir Gölü'nün sularını Konya Ovası'na yönlendirmek amacıyla inşa edilmiş önemli bir su yapısıdır. 1908 yılında Osmanlı döneminde ilk projelendirme çalışmaları başlamış, 1914 yılında yapımı tamamlanmıştır. Bu regülatör, hem tarım hem de çevre açısından büyük öneme sahip olmuş ve Konya Ovası'nın sulanması için bir dönüm noktası teşkil etmiştir.

Tarih boyunca Konya Ovası, kurak ve suya ihtiyaç duyan bir bölge olarak bilinmiştir. Beyşehir Gölü ise sahip olduğu büyük su rezerviyle bu ihtiyaca cevap verebilecek önemli bir doğal kaynaktır. Regülatör, gölün fazla sularını Çarşamba Kanalı aracılığıyla ovaya aktararak hem sulama hem de taşkın kontrolü sağlamaktadır. Böylece hem tarımsal üretim artmış hem de bölge halkının geçim kaynakları çeşitlenmiştir. Ayrıca, bu yapı sayesinde ovadaki yeraltı su seviyelerinin dengelenmesine katkıda bulunulmuş, kuraklık zamanlarında bile tarımsal faaliyetlerin devamlılığı sağlanmıştır.

Beyşehir Regülatörü'nün göle etkisi ise dikkatle izlenmesi gereken bir konudur. Gölün su seviyesi, mevsimsel değişiklikler

ve tarımsal sulama talepleri doğrultusunda zaman zaman azalmaktadır. Bu durum, gölde yaşayan endemik balık türleri, su kuşları ve sulak alan ekosistemleri üzerinde baskı oluşturmaktadır. Ancak doğru yönetim ve su planlamasıyla bu denge korunabilir. Regülatörün bir diğer önemli etkisi de gölün çevresinde oluşan sazlık ve bataklık alanların kontrol altına alınması, böylece yerleşim ve tarım alanlarının genişletilmesi olmuştur.

Sonuç olarak, Beyşehir Regülatörü hem tarihi hem de ekonomik açıdan bölge için büyük bir öneme sahiptir. Doğru kullanıldığında hem Konya Ovası'nın bereketini artırmakta hem de Beyşehir Gölü'nün ekolojik dengesine katkı sağlamaktadır. Ancak iklim değişikliği ve artan su talepleri, bu hassas dengenin korunmasını daha da önemli hale getirmektedir. Bu nedenle, regülatörün işleyişi ve su yönetimi konularında sürdürülebilir çözümler geliştirilmesi, gelecek nesiller için hayati bir gerekliliktir.

Sulama Yöntemleri

Beyşehir Gölü çevresinde sulama yöntemleri son 30 yılda önemli bir dönüşüm geçirmiştir. Geçmişte bölgedeki sulama, büyük ölçüde eski tip açık sulama kanallarıyla yürütülmekteydi; bu kanallar, suyun yüzeyden tarlalara taşınmasını sağlıyor, ancak bu yöntem hem buharlaşma hem de sızıntı nedeniyle ciddi su kayıplarına yol açıyordu. Günümüzdeyse bu açık kanalların bir kısmı kapatılarak yeraltından geçen kapalı su kanallarına dönüştürülmüştür. Bu modernizasyon, hem suyun daha verimli taşınmasını hem de kayıpların en aza indirilmesini sağlamıştır. Ayrıca, geçmişte sulama için kullanılan su depoları ve havuzlar artık yaygın olarak tercih edilmemekte, yerini doğrudan kaynağından gelen basınçlı sistemlere bırakmaktadır. Kuraklıkla

birlikte özellikle çilek yetiştiriciliği yapılan yerlerde topraktan hazırlanmış sulama havuzları kullanıma devam etmektedir.

Buna karşın, vahşi sulama yöntemlerinin izlerine halen rastlanmaktadır. Özellikle gölden doğrudan kanal açılarak yapılan sulama, geleneksel bir uygulama olarak bazı çiftçiler tarafından kullanılmaya devam etmektedir. Ancak, artan su bilinci ve modern tarım tekniklerinin yaygınlaşmasıyla birlikte, damla sulama ve yağmurlama gibi basınçlı sulama yöntemleri de Beyşehir Gölü çevresinde hızla yaygınlaşmaktadır. Bu yöntemler, suyun doğrudan bitki kök bölgesine ulaştırılması sayesinde hem su tasarrufu sağlamakta hem de ürün verimliliğini artırmaktadır.

Bölgedeki tarımsal faaliyetler açısından Beyşehir Gölü çevresi önemli bir üretim alanıdır. Özellikle şeker pancarı, mısır, çilek, yonca, meyve bahçeleri gibi sulama gereksinimi yüksek ürünler yetiştirilmektedir. Çiftçiler, sulama sezonunda su kaynaklarına erişimde zaman zaman zorluk yaşayabilmektedir. Sulama birlikleri hem mevcut altyapının işletilmesi hem de çiftçilere bilinçlendirme ve eğitim faaliyetleri düzenleyerek modern sulama tekniklerinin yaygınlaşmasına katkı sağlamaktadır.

Beyşehir Gölü çevresindeki sulama faaliyetlerinde hem gölden yüzey suyu hem de yeraltı suyu kaynakları kullanılmaktadır. Göl kıyısındaki tarlalarda ve bahçelerde çiftçiler, genellikle

doğrudan gölden su çekerek kanal veya pompa yoluyla sulama yapmaktadır. Ancak gölden aşırı su çekimi, göl seviyesinin düşmesine ve ekosistemin zarar görmesine neden olabileceği için ciddi bir çevresel risk taşımaktadır. Bunun yanında, yeraltı suyu kullanımı da son yıllarda artış göstermiştir. Özellikle gölden uzak alanlarda çiftçiler artezyen kuyuları açarak su temin etmektedir. Ancak kontrolsüz yeraltı suyu çekimi, hem yeraltı su seviyesinin düşmesine hem de tarım alanlarında çökme riskine yol açabilmektedir. Bu nedenle hem göl suyunun hem de yeraltı suyunun sürdürülebilir kullanımı, bölge tarımının geleceği açısından kritik önem taşımaktadır.

➤ KIRSAL YERLEŞİMLER

Beyşehir Gölü çevresindeki köylerde birbirinden farklı yapı malzemeleriyle inşa edilmiş konutlar görmek mümkündür. Eski evlerin büyük bölümü kerpiçten ya da yığma taştan inşa edilirken yeni evlerin çoğu betonarmedir. Çeşitli yerlerde konteyner ya da prefabrik konutlar görmek de mümkündür. Bunların yanında Sonsuz Şükran Köyü ise tamamen kerpiç evlerden oluşmaktadır.

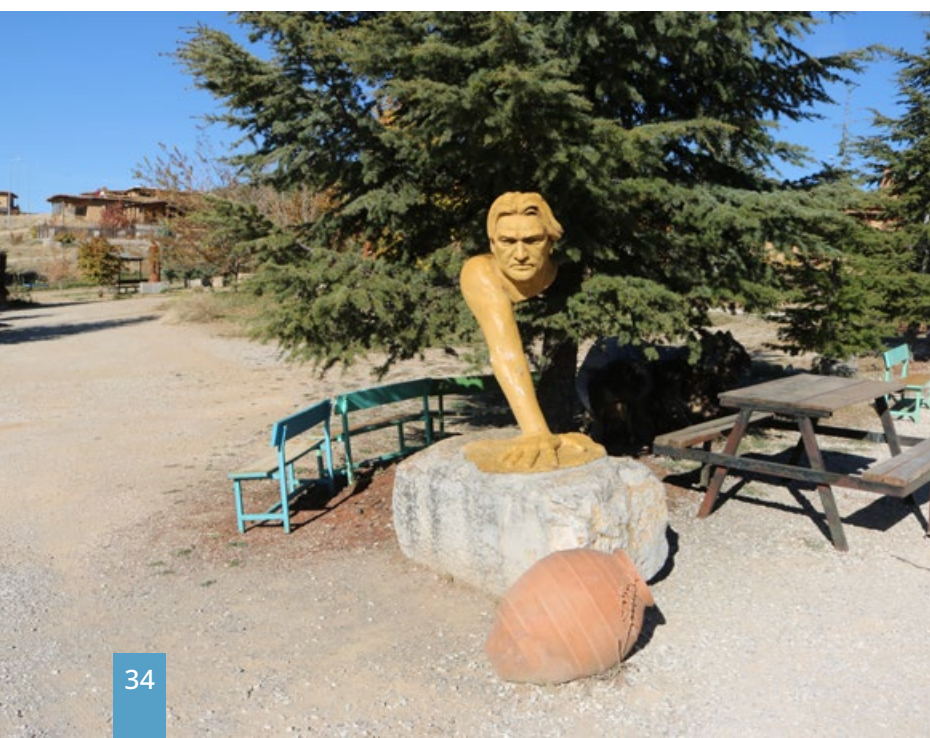

➤ SONSUZ ŞÜKRAN KÖYÜ

Sonsuz Şükran Köyü, Konya'nın Hüyük ilçesine bağlı Çavuş kasabasının bir mahallesidir ve sanatçı Mehmet Taşdiken'in öncülüğünde kurulmuştur. Geleneksel Anadolu mimarisi ve yörenin tarihsel, kültürel mirası dikkate alınarak kerpiçle inşa edilen bu özel yerleşim, Türkiye'nin sanatı kırsal yaşamla buluşturduğu öncü projelerden biridir. Köyde birçok ulusal ve uluslararası düzeyde tanınan sanatçının evi bulunmakta, yıl boyunca çeşitli sanat etkinlikleri, atölyeler ve kültürel buluşmalar düzenlenmektedir. Sonsuz Şükran Köyü, yalnızca bir sanat köyü olmanın ötesine geçerek bölgenin kültürel ve ekonomik hayatına önemli katkılar sunmakta; yerel halkla sanat dünyası arasında köprü kurmakta ve Türkiye'de örneğine az rastlanır bir ilki temsil etmektedir.

TARİHİ YERLER ➤ VE ARKEOLOJİK KALINTILAR

Hitit Su Anıtı
Fasıllar Anıtı ve Lukyanus Kitabesi
Kubadabad Sarayı
Mada Adası Kilisesi
Eşrefoğlu Camii

Hitit Su Anıtı (Eflatun Pınarı)

Eflatun Pınarı, Türkiye'nin Konya iline bağlı Beyşehir ilçesi yakınlarında yer alan, Geç Hitit dönemine ait bir su anıtıdır. Günümüzden yaklaşık 3300 yıl önce inşa edilmiş olup, zamanın ötesinden bugüne ulaşan eşsiz bir miras niteliğindedir. Hititlerin hem mühendislik becerilerini hem de dini dünyalarını yansıtan eşsiz bir yapıdır. Kaynak suyunun çıktığı bir havuzun arkasına inşa edilen anıtta, suyun kutsallığı ile tanrısal düzen arasındaki ilişki vurgulanır. Anıtın merkezinde yer alan kabartmalarda başta Fırtına Tanrısı olmak üzere çeşitli tanrı figürleri görülür; bu figürler suyun taşkınlığına hükmeden tanrısal güçleri simgeler. Oluklarından hâlâ berrak suların akmaya devam etmesi, yalnızca mimari bir başarı değil, aynı zamanda doğayla kurulan kadim bir uyumun da simgesidir.

Anıtın mimarisi ve düzenlemesi, Hititlerin doğayla uyumlu bir tapınma anlayışına sahip olduğunu gösterir. Kesme taş bloklardan oluşturulan duvar, hem suyun doğal akışını yönlendirir hem de üzerine işlenen kabartmalarla kültürel mesajlar verir. Eflatun Pınarı, yalnızca bir mühendislik yapısı değil, aynı zamanda Hititlerin kutsal mekan anlayışını, devlet-din ilişkisini ve sanat anlayışını yansıtan önemli bir arkeolojik mirastır. Günümüzde de hem bilim insanları hem de ziyaretçiler için büyük bir ilgi odağı olmaya devam etmektedir. Hitit Su Anıtı, yüzyıllara meydan okuyarak ayakta kalmasıyla, yalnızca bir arkeolojik yapı değil, aynı zamanda tarihin fısıltılarını taşıyan, insanlık hafızasının canlı bir tanığıdır.

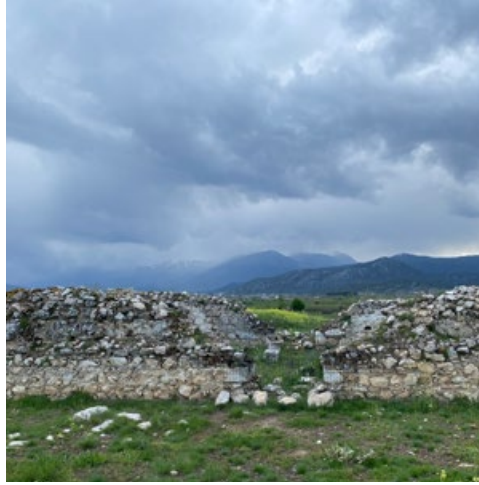
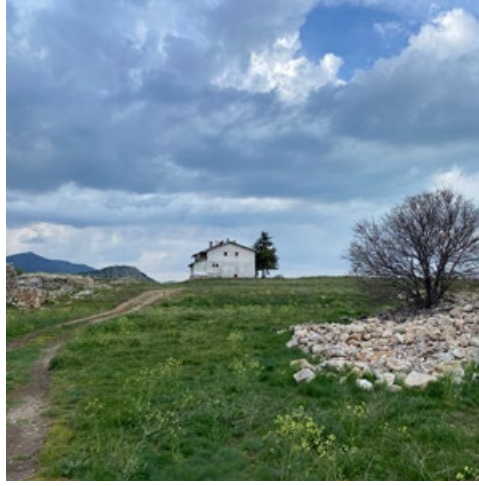

Fasıllar Anıtı ve Lukyanus Kitabesi

Fasıllar Anıtı, Konya'nın Beyşehir ilçesine bağlı Fasıllar Köyü'nde, sessizce yüzyıllara meydan okuyan devasa bir kaya anıtıdır. Tam 72 ton ağırlığında yekpare bir kayanın yaklaşık 20 metrekarelik yüzeyine ustalıkla oyulmuş bu eser, yalnızca Anadolu'nun değil, dünyanın en büyük kaya anıtlarından biri olarak kabul edilir. Hititler döneminden kalan bu anıt, üzerindeki kabartmalarda bir tanrı figürüne, iki kudretli aslana ve ikinci bir tanrı betimlemesine yer vererek, dönemin dini ve sembolik dünyasının izlerini bugüne taşır. Her bir çizgi, her bir figür, binlerce yıl öncesinden yankılanan bir ses gibidir; uygarlıkların sessiz diliyle konuşur.

Öte yandan Lukyanus Anıtı, kayaya oyulmuş hüznü bir hatıradır. Bayırdan yaklaşık 10 metre yükseklikte, sarp bir

kayanın üzerine işlenmiş olan ve 1.85 metre boyundaki eşinen at kabartması, genç yaşta hayatını yitiren birinin anısına dikilmiştir. Anıtın yanında, zeminden beş metre kadar yüksekte, taşa kazınmış on satırlık bir Yunanca kitabe yer alır. Bu kitabeden öğreniyoruz ki, Lukyanus adında genç bir delikanlı ölmüştür ve ailesi, onun hatırasını yaşatmak için bu abide önünde güreş yarışmaları düzenlenmesini arzu etmiştir. Kitabede, bu yarışmaların nasıl yapılacağına dair talimatlar da yer alır. Bugün bu taşlar, sadece bir ailenin evladına duyduğu derin sevginin değil, aynı zamanda dönemin ritüellerinin, toplumsal geleneklerinin ve insanın ölüme karşı diktiği hatıra anıtlarının da tanıklarıdır.

Kubadabad Sarayı

Kubadabad Sarayı, Anadolu Selçuklu Devleti döneminde, Sultan I. Alaeddin Keykubad tarafından 13. yüzyılın ilk yarısında yaptırılmıştır. Beyşehir Gölü'nün batı kıyısında, doğal güzelliklerle çevrili bir alanda inşa edilen bu saray, Selçuklu mimarisinin zarafetini ve estetik anlayışını yansıtan önemli bir yapıdır. Saray, sadece bir yazlık konut değil, aynı zamanda bir yönetim ve dinlenme merkezi olarak da kullanılmıştır. Kubadabad, planlaması, konumu ve sanat değeriyle Selçuklu saray mimarisi içinde benzersiz bir yere sahiptir.

Sarayın en dikkat çekici yönlerinden biri, burada bulunan çini panolardır. Bu çiniler, özellikle hayvan figürleri ve saray yaşamını betimleyen sahnelerle dönemin sanatsal zenginliğini gözler önüne serer. Bugün büyük oranda kalıntı halinde olan Kubadabad Sarayı, hem arkeolojik araştırmalar hem de sanat tarihi açısından büyük bir öneme sahiptir. Sarayın kalıntıları ve bulunan eserler, özellikle Konya Karatay Medresesi Müzesi'nde sergilenmekte olup, Anadolu Selçuklu sanatının gelişimini anlamada önemli bir kaynak niteliğindedir. Anadolu Selçuklu Devleti'nden günümüze ulaşabilmiş tek saray yapısıdır. Yapı, Osmanlı dönemine ait olan Edirne ve Topkapı saraylarının öncüsü olma özelliğini taşır.

Mada Adası ve Kilise

Isparta Şarkikaraağaç ilçesinin Gedikli Mahallesi'ne bağlı Mada Adası, Beyşehir Gölü üzerinde yer alan doğal güzelliğe sahip bir adadır. Ada, tarih boyunca farklı medeniyetlere ev sahipliği yapmış ve bu izlerden biri olarak da bugün hâlâ ayakta duran taş kilisesiyle dikkat çeker. Bu kilise, adanın kültürel ve dini geçmişine ışık tutan önemli bir yapıdır. Mimari özellikleriyle Bizans dönemine tarihlendiği düşünülen kilise, zamanla tahrip olmuş olsa da duvar kalıntıları ve yapı planı hâlâ görülebilir durumdadır. Mada Adası'ndaki bu tarihi kilise, hem arkeolojik hem de turistik açıdan bölgenin değerli varlıklarından biri olarak öne çıkmaktadır. Bir rivayete göre Bizans Komnenos tarafından XII. yüzyılda kilise olarak yaptırılan bu yapı, bir diğer rivayete göre gözetleme kulesi olarak yapılmıştır.

Eşrefoğlu Camii

Konya'nın Beyşehir ilçesinde yer alan Eşrefoğlu Camii, Anadolu Selçuklu mimarisinin en görkemli örneklerinden biridir. 1296-1299 yılları arasında Eşrefoğlu Seyfettin Süleyman Bey tarafından inşa ettirilen cami, ahşap direkli ve düz tavanlı camiler arasında büyüklüğü ve özgünlüğüyle öne çıkmaktadır. Caminin tavanı, 48 ahşap direk ile desteklenmiş olup, bu direklerin sedir ağacından yapıldığı ve dayanıklılık için Beyşehir Gölü'nde altı ay bekletildiği rivayet edilir. Ayrıca, caminin içinde yer alan kar kuyusu, yaz aylarında serinlik sağlamak ve ahşap yapının nem dengesini korumak amacıyla kullanılmıştır.

Eşrefoğlu Camii, mimari detaylarıyla da dikkat çekmektedir. Caminin minberi, ceviz ağacından kündekâri tekniğiyle, oymalı ve tutkalsız olarak yapılmıştır. 6 metre yüksekliğindeki çini mozaiklerle süslenmiş mihrabı, anıtsal taş kapısı ve renkli kalem işi süslemeleriyle Selçuklu sanatının zarafetini yansıtır. Bu eşsiz özellikleri sayesinde cami, 2012 yılında UNESCO Dünya Mirası Geçici Listesi'ne alınmış ve 2023 yılında "Orta Çağ Dönemi Anadolu Ahşap Direkli ve Kirişli Camileri" başlığı altında kalıcı listeye dahil edilmiştir. Bu gelişme, caminin uluslararası alanda tanınırlığını artırmış ve kültürel miras olarak önemini pekiştirmiştir.

BALIK ÇEŞİTLİLİĞİ

Beyşehir Gölü, Türkiye'nin en büyük tatlı su göllerinden biri olup, zengin balık çeşitliliği ile dikkat çekmektedir. Göl, başta sazan (*Cyprinus carpio*) olmak üzere, kadife balığı (*Tinca tinca*), tatlı su levreği (*Perca fluviatilis*) ve gümüşü havuz balığı (*Carassius gibelio*) gibi türlere ev sahipliği yapar. Bu balıklar, göl ekosisteminin dengesini korumada bölge halkının geçim kaynakları arasında yer almaktadır. Gölde avcılık, özellikle ilkbahar ve yaz aylarında yoğunlaşırken, bazı türler için yılın belirli dönemlerinde av yasağı uygulanarak stokların korunması amaçlanmaktadır. Ancak son yıllarda Beyşehir Gölü'ndeki balık popülasyonları çeşitli çevresel baskılarla karşı karşıyadır. Su seviyesindeki düşüş, kirlilik, aşırı ve yasa dışı avcılık gibi faktörler göldeki biyolojik çeşitliliği tehdit etmektedir. Ayrıca istilacı türlerin göle girmesi, yerli türlerin yaşam alanlarını daraltmakta ve rekabeti artırmaktadır. Bu durum, sürdürülebilir balıkçılık faaliyetlerinin önemini artırmakta ve koruma temelli yönetim stratejilerinin geliştirilmesini zorunlu kılmaktadır.

Kaya balığı (*Gobio microlepidotus*)

Kızılkanaat, Kababurun (*Chondrostoma beysehirense*)

Ereğli sazbalığı (*Hemigrammocapoeta kemali*)

Yılanbalığı (*Cobitis battalgili*)

Yağ balığı (*Pseudophoxinus anatolicus*)

Beyşehir sirazı (*Capoeta mauricii*)

Dişli sazancık balığı (*Aphanius anatoliae*)

Göğce (*Alburnus akili*)

Yılanbalığı, Taşısiran (*Cobitis bilseli*)

Çöpçü balığı (*Seminemacheilus lendlii*)

Beyşehir çöpçü balığı (*Oxynoemacheilus atili*)

Hitit yağ balığı (*Pseudophoxinus hittitorium*)

Doğa Derneği'nin 2018 yılında hazırlamış olduğu Beyşehir Gölü Havzası'ndaki Nesli Tehlike Altındaki Balık Türlerini Koruma Planı'nda yer alan Beyşehir Gölü Havza'sında yaşayan balıklarının görselleştirmeleri.

Çizimler: Fûruzan Şimşek, Doğa Derneği Arşivi

Susuzluk, özellikle kurak bölgelerde ve uzun süreli kuraklık dönemlerinde, su kaynaklarının yetersizleşmesi veya tükenmesi durumudur.

Bu durum, sadece ekosistemleri değil, bu ekosistemlere bağımlı olan insan topluluklarını da derinden etkilemektedir.

Susuzluk, kırsal ve kentsel topluluklar üzerinde ekonomik sosyal ve çevresel açıdan ve de sağlık açısından açıdan önemli sonuçlar doğurmaktadır.

Bu proje, susuzluğun ve yoksulluğun bu olumsuz etkilerini azaltmayı, su kaynaklarının sürdürülebilir kullanımını teşvik etmeyi ve toplumun suya erişimini kolaylaştırmayı amaçlamaktadır.

PROJENİN TEMEL AMAÇLARI

Kırsal ve Kentsel Topluluklar Üzerindeki Etkileri Azaltmak

Susuzluğun kırsal bölgelerde bitkisel üretim, hayvancılık, balıkçılık ve arıcılık gibi temel geçim kaynakları üzerindeki olumsuz

etkilerini azaltmak. Kentsel alanlarda ise suya erişimdeki adaletsizlikleri gidermek ve yoksulların temiz suya erişimini sağlamak.

Sağlık Sorunlarını Önlemek

Su kaynaklarının kirlenmesi ve yetersizliği nedeniyle ortaya çıkan sağlık sorunlarını önlemek, hijyen koşullarını iyileştirmek ve sudan kaynaklı hastalıkların yayılmasını engellemek.

Toplumsal Eşitsizlikleri Azaltmak

Kırsal topluluklarda suya erişimdeki zorlukları azaltarak, özellikle kadınlar, çocuklar, yaşlılar ve engelliler gibi dezavantajlı grupların yaşam koşullarını iyileştirmek.

Sürdürülebilir Kalkınmaya Katkı Sağlamak

Su kaynaklarının korunması, verimli kullanımı ve toplumun bu konuda bilinçlendirilmesi yoluyla sürdürülebilir kalkınmaya katkıda bulunmak.

KONYA-BEYŞEHİR GÖLÜ ALT HAVZASI ÇALIŞMALARI

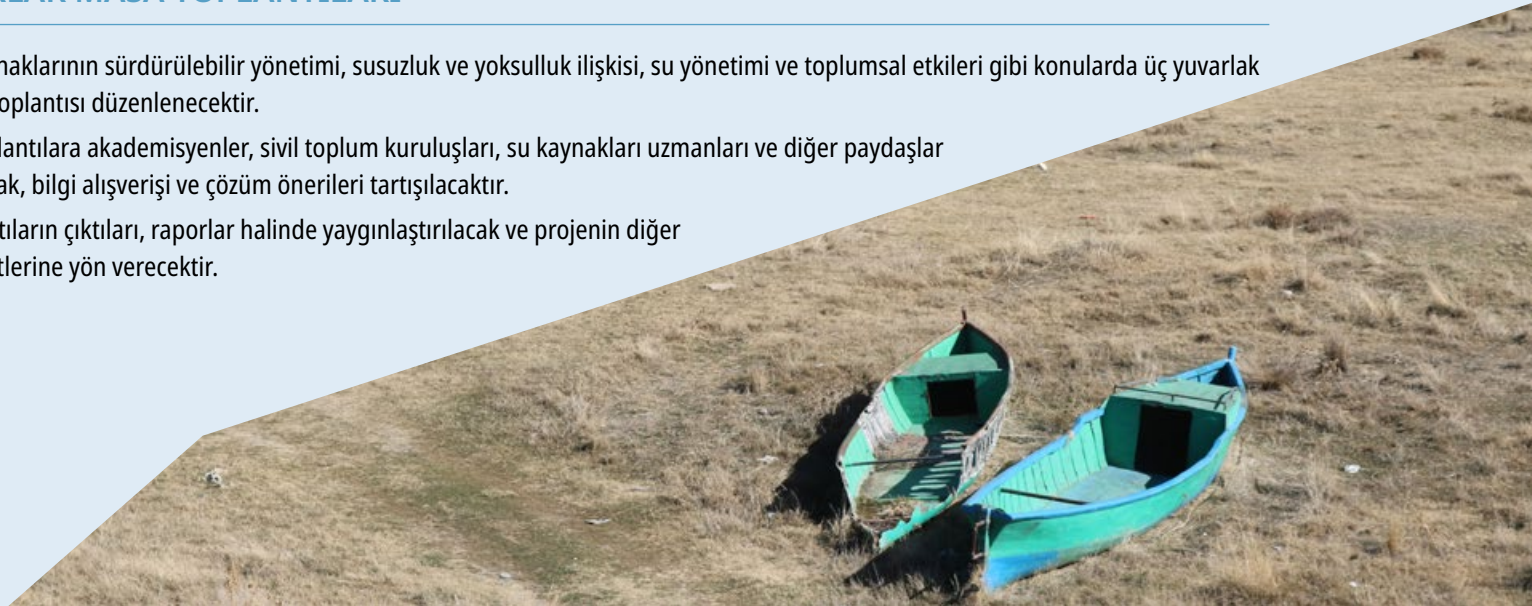
- Beyşehir Gölü ve çevresindeki su kaynaklarının sürdürülebilir kullanımına yönelik çalışmalar yapılacaktır.
- Su kaynaklarının korunması, tarımsal sulama, içme suyu temini ve balıkçılık gibi alanlarda etkin yönetim stratejileri geliştirilecektir.
- Bölgede yaşanan susuzluk, yoksulluk ve göç gibi sorunların çözümüne yönelik eylem planı hazırlanacaktır.

BİLGİ NOTLARI HAZIRLANMASI

- Orman-su ilişkileri, ambalajlı su, suyun fiyatlandırılması, su hasadı teknikleri, Van Gölü su rejimi ve İstanbul'un su durumu gibi konularda bilgi notları hazırlanacaktır.
- Bu bilgi notları, su kaynaklarının korunması ve sürdürülebilir kullanımı konusunda toplumu bilinçlendirmek amacıyla kullanılacaktır.

YUVARLAK MASA TOPLANTILARI

- Su kaynaklarının sürdürülebilir yönetimi, susuzluk ve yoksulluk ilişkisi, su yönetimi ve toplumsal etkileri gibi konularda üç yuvarlak masa toplantısı düzenlenecektir.
- Bu toplantılara akademisyenler, sivil toplum kuruluşları, su kaynakları uzmanları ve diğer paydaşlar katılacak, bilgi alışverişi ve çözüm önerileri tartışılacaktır.
- Toplantıların çıktıları, raporlar halinde yaygınlaştırılacak ve projenin diğer faaliyetlerine yön verecektir.

PROJENİN BEKLENEN ETKİLERİ

Kırsal Bölgelerde

Bitkisel üretim, hayvancılık ve balıkçılık gibi temel geçim kaynaklarının korunması, gıda güvenliğinin sağlanması ve göçün azaltılması.

Kentsel Bölgelerde

Suya erişimdeki adaletsizliklerin giderilmesi, hijyen koşullarının iyileştirilmesi ve sudan kaynaklı hastalıkların önlenmesi.

Toplumsal Eşitsizliklerin Azaltılması

Özellikle dezavantajlı grupların suya erişiminin kolaylaştırılması ve yaşam koşullarının iyileştirilmesi.

Sürdürülebilir Kalkınma

Su kaynaklarının korunması ve verimli kullanımı yoluyla sürdürülebilir kalkınmaya katkı sağlanması.

SUSUZLUK VE YOKSULLUK PROJESİ

su kaynaklarının korunması ve sürdürülebilir kullanımı yoluyla kırsal ve kentsel toplulukların yaşam koşullarını iyileştirmeyi hedeflemektedir. Bu proje, susuzluk ve yoksullukla mücadele ederek, toplumsal eşitsizlikleri azaltmayı ve sürdürülebilir kalkınmaya katkıda bulunmayı amaçlamaktadır. Proje kapsamında gerçekleştirilecek çalışmalar, su kaynaklarının korunması ve toplumun bilinçlendirilmesi yoluyla uzun vadeli çözümler sunacaktır.

Ayşe Kudat
Gönüllü Proje Danışmanı

Ertan Karabıyık
Proje Koordinatörü

İbrahim Tuğrul
Proje Danışmanı

Özgür Çetinkaya
Proje Danışmanı

Kurtuluş Karaşın
Proje Görsel Yönetmeni

Yiğit Yüksel
Proje Asistanı

Bilim, Kültür, Eğitim, Araştırma, Uygulama, Üretim ve İşletme Kooperatifi

Çankaya Mah. Üsküp Cad. No: 16/14 Çankaya - Ankara - Türkiye

+90 (553) 211 38 97

  kalkinmaatolyesi

  kalkinmatolyesi

 info@ka.org.tr

RIT Research Institute
on Turkey

Bu Fotoğraf Albümü Research Institute on Turkey tarafından Susuzluk ve Yoksulluk projesi kapsamında desteklenmiştir. Projede yer alan görüşler, görseller Research Institute on Turkey'nin görüşlerini temsil etmez.